

Bakara: 178- Ey iman edenler! öldürülenler hakkında size kısas yazıldı. Hürre karşı hür, köleye karşı köle ve dişi- ye karşı dişi fakat kimin lehine, onun kardeşi tarafın- dan bir şey bağışlanırsa artık örfe uymak ve ona güzellikle diyet ödemek gerekir. Bu Rabbinizden bir hafifletme ve bir rahmettir. Artık kim bundan sonra tecavüzde bulunursa, onun için elem verici bir azab vardır.

179- Ey akıl sahibleri, kısısta sizin için hayat var- dır. Umulur ki sakınırsınız.

Bakara Suresi 178- 179. Ayetlerin Tefsiri:

0000000000 000 0000000000 0000000000 000000 00000000 0000000000 00000000 000
 0000000000 0000000000 0000000000 0000000000 0000000000 00000000 00000000 (Ey iman
 edenler! Öldürülenler hakkında si- zin üzerinize kısas farz edildi. Hür ile hür, köle ile köle,
 kadın ile kadın kısas edilir.)

İslam gelince evvelki yanlış uygulamalar kaldırıldı. Bu ayet-ten, bazıları köle karşılığında

hürün kısas edilmeyeceğini anla- mışlar. Fakat daha sonra gelen "Nefse karşılık nefis, göze karşı göz.." Ayeti ile evvelkisi kaldırılıp hür ile köle arasında erkek ile kadın arasında kısas sabit olmuştur. Hadisi şerifte "Müslümanların kanı birbirine denktir" buyuruldu. Ayrıca nefsin öldürülmesinde faziletli olmak tarafına itibar edilmez. Bu yüzden bir cemaat hep birlikte bir kişiyi öldürse, hepsi kısas olarak öldürülür.

Her kim için kardeşi tarafından bir şey affedilirse.) Hangi katil ki öldürdüğü müslümanın varisleri tarafından ondan bir şey affedilirse. Yani kısas edilmesi isten- meyip diyet istenirse bu affeden kişi öldürülenin velisidir. Veliler- den biri afedince diğer varisler katili kısas ettiremezler.

Kardeşi diye buyurulması aralarının ıslah edilmesine gayret gösterilmesi içindir. Ayrıca büyük günah işleyenin imandan çıkma- dığı anlaşılmış oldu. Ancak müslümanı öldürmeyi helal görürse bu taktirde dinden çıkar. Büyük günah sahibini affetmek onda ısrar eden olsa da yine güzeldir. Adam öldürmek hususundada durum böyledir.

Örfe tabi olmak ve ona güzellikle diyet ödemek gereklidir.)

Bundan, katili affettiği za- man velinin vasiyyetini kasd ediyor. Onu güzel

bir şekilde öde- mesiyle olan vasiyyeti. Diyeti fazla geciktirmemek ve ücreti düşük tutmamak gerekir.

Rabbiniz tarafından bir hafif- letme ve rahmettir.)

Zira bunda kolaylık ve menfaatlenmek vardır. Yahudilerin üzerine sadece kısas farz edilmişti. Affetmek ve diyet almak onlarda haramdı. Hristiyanlarda affetmek olup kısas ve diyet yasak idi. Bu ümmet üç şey arasında muhayyer edildi. Kısas, diyet, affetmek. Bu onlar için kolaylık ve genişlik olarak verilmiştir. Mevla Teala'nın lütfü ve bahşışının bu ümmete ne kadar büyük olduğunu anlamak gerekir.

Her kim bundan sonra haddi aşarsa.) Bu zikredilen hafifletme işinden sonra, başkasını öldürürse veya diyet aldıktan sonra katile taarruz ederse.

Onun için acıklı bir azab vardır.) Ahirette. Onun için azaptan bir çeşit şiddet vardır. Katade (r.aleyh) den rivayet edildi ki azabı elim, çaresiz kalıp öldürülmek ve ondan diyetin kabul edilmemesidir.

(Sizin için kısasta hayat vardır.) Bu kelam belağatta son hadde ulaşmış, fesahatte zirveye yükselmiştir. Zira belağat nüktelerinin en gariblerini ihtiva etmektedir. Arapların en veciz kelamına karşı bu ayet pek çok hususlarda üstündür. Onlar "Katil, katli daha fazla nefyeder" demişlerdi.

*Ayetin harfleri on tane olup onların sözü on dört harftir.

*Ayette gizli olarak takdir edilen bir sözcüğe ihtiyaç yoktur. Onların sözünde "terkinden" diye bir ilave gereklidir.

*Her kısasta hayat vardır, (Öldürme işini durdurur). Her öldür me işi, öldürmeleri nefyetmez belki çoğaltır.(Özellikle, zulmen olursa)

*Onların sözünde gerekli olmayan bir tekrar vardır.

*Kisastan maksat hayat kurtarmaktır. Onların öldürmesinde bu incelik olmayıp bizzat öldürmeyi teşvik etmektedir.

*Ayette iki zıt şey bir araya cem edilerek tıbak sanatı işlenmiştir.

*Kısas kelimesinin marife olarak getirilmesi onun meşru' bir hüküm olduğunu ifade etmekte, hayat kelimesinin nekre getirilmesi ona tazimi ifade etmektedir. Yani şu meşru' edilen kısas

hük- münde sizin için çok büyük bir hayat vardır.

Katilin kısas ile öldürüleceğini bilmesi onu öldürme işin den geri çekmektedir. Halbuki cahiliyye Arapları ellerinden gelse bir kişi için bir kabileyi bile yok etmeye çalışırlardı.

İslam, kısası şer'i bir hüküm olarak tayin edince onda büyük bir hayat meydana gelmiş oldu. Kâtil olan, kısas edileceğini hatırla yınca öldürmekten vaz geçerek hem kendini ve hemde öldüreceği kişiyi sanki yeniden hayata döndürmüş gibi yeni bir hayat ortaya çıkmış olur.

Denildiki hayattan murad ahiret hayatıdır, zira kâtil dünyada bu sebeble kısas edilirse, ahirette bu suçtan dolayı sorumlu olma- yacaktır.

Bilki kısas, kasten kan dökmekten dolayı vacib olur. Öldürülen kişi müslüman ve zimmi olması eşittir. İmamı A'zama göre yaralarda da kısas vardır, ancak yaradan dolayı kişi ölürse o zaman kendisi de öldürülür. Öldürme işinde öldürücü, kestirici bir alet gereklidir. Şayet yumrukla, sopayla, az bir şey vurmakla, boğ- makla ateşe yakmakla kişiyi öldürürse burda kısas vacib olmaz. Bir müslümanı müşrik zannederek kargaşalık anında öldürse kısas gerekli olmaz. Fidyeye ve kefarete verir.

□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□(Ey akıl sahibleri.)□ Ey kamil akıl sahibleri. İnsanlara kısastaki hikmetleri düşünüp teemmül etmelerini, bed- nin selametini ruhun muhafazasını elde etmelerini ikaz buyurdu.

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□(Belki takva ehlinin amelini işlersiniz.) Veya kısastan korktuğunuz için öldürmekten sakınırsınız. Burası imam- lara, idarecilere ait bir hitap olup kısas hükmünü vermek, Allahın kanunlarını muhafaza etmek onlar tarafından mümkün olur.